

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadéhvatalban átvéve:
 Egy évi díjra — 10 kor.
 Negyedévi díjra — 5 kor.
 Kétfelét hánan hordva:
 Egy évi díjra — 20 kor.
 Negyedévi díjra — 5 kor.
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évi díjra — 24 kor.
 Negyedévi díjra — 6 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadéhvatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.
 Amelyre díj kériaték visszadása
 vagy megérzésre nem vállalkosik.
 Hirdetésnek és hirdetésnek a
 kiadéhvatalban intézendő.
 Helyes adós ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD július 9.

Egységes középiskolákat!

Irta: Dr. Diószegi Győző.

Az iskolaév végén évenként felujul a középiskolák kérdése.

Nemcsak a szakférfiak, de a nagyközönség is tudja, hogy középiskoláink nem felelnek meg a követelményeknek. Középiskoláinkban nagyfokú erő- és időpazarlás folyik úgy a tanárok, mint a tanulók részéről. A hiba sem a tanulóknak, sem a tanároknak, hanem a rendszerben van.

Gymnasiumaink zsufolva vannak, úgy hogy e miatt sokan magántanulásra kényszerítettek, míg a reáliskolák padjai üresek s különösen a felsőbb osztályokban a tanár csekély számú ifju részére tart előadást.

Milyen pénzpazarlás!

Hogy miért nem látogatják sürűbben reáliskolánkat, arra könnyű megfelelni, mert nagyon kevés számú pályára készít elő.

A mostani u. n. dualistikus rendszer arra kényszeríti a szülőket, hogy 9—10 éves gyermekeik részére pályát válasszanak, de még sejtetni sem lehet, hogy a gyermeknek mire lesz hajlama és tehetsége, így a szülők óvatosságból a gymnasiumba — t. i. oly iskolába adják gyermekeiket, ahonnan tágabb tér nyílik a pályákra, így a pályaválasztást 8 évre elhalasztják, ez természetes oka a reál-

iskolák pangásával szemben a gymnasiumok túllömöttségének.

A mi középiskolai oktatásunk részben ma is a Mária Theresia által kiadott Ratio Educationis alapján áll. Ez még nem volna baj, mert a rendszer fokozatos fejlesztésével ma már az egységes középiskolákhoz jutottunk volna, de a baj ott kezdődik, hogy az absolutismus idején (1850-ben) Exner által készített *Reorganisations-Entwurf* porosz mintára behozta a *dualistikus rendszert*.

Ez a rendszer, t. i. középiskolák kettéválasztása gymnasiumokra és reáliskolákra a maga hazájában, t. i. Németországban igen jó lehet, de hazai viszonyaink között egyáltalán nem felel meg, és temérdek idő-, erő- és pénzpazarlást eredményez.

A reáliskolák célja az *Entwurf* szerint az volna, hogy műipari és technikai pályákra a középfokú előkészültséget megadja, de elfelejtette az *Entwurf* szerzője azt, hogy Magyarország ez idő szerint östermelő állam és az lesz beláthatatlan időig, tehát a hozzánk importált dualistikus középiskolai rendszer olyan iparos államot tételez fel, a milyen Németországot.

Földmivelő államban, milyen a mi hazánk, egyedül az egységes középiskolai rendszer felel meg, felsőbb osztályokban bifurcatioval, úgy hogy a 4 vagy 5 alsó osztály egységes és általános műveltséget nyújtó iskola legyen és magában foglalja, illetve feleslegessé tegye a mai polgári iskolákat is, — a polgári iskola hazánkban eddig még ugyanis életképtelen intézménynek bizonyult — a 4 vagy 5-ik

osztály bevégeztével az ifju már képes elhatározni, hogy tudományos vagy reális pályára lép-e és e szerint válaszssa meg felsőbb iskoláját, a gymnasiumot vagy reáliskolát.

Ezen rendszer felé közeledünk 1850 óta, de végtelen lassan és nem elég következetesen.

Csáky Albin gróf minisztersége idején lelkes híve volt az egységes középiskolai rendszernek s az országos közoktatásügyi tanács kijelentette, hogy elvileg az egységes középiskolai rendszer alapján áll.

Határozat lépés az egységes középiskolai rendszer felé, hogy az 1890. évi XXX. t.-cz. a görög nyelvet csak facultativ kötelezővé tette, de már a görög-pótló rendszeresítésével a legnagyobb határozatlanság és kapkodás van, egy tárgy helyett a szegény tanulót 3—4 gymnasialis tárggyal zaklatják, mennyivel helyesebb lett volna a reáliák vagy az élő nyelvek közül választani tárgyat, pl. a francia nyelvet. Hány művelt ember nélkülözi ma a francia nyelv teljes hiányát, pedig ez a művelt társaság és nemzetközi érintkezés nyelve.

Ebben is oktalanul utánozzuk a németeket, mert ha nekik a francziák revanche eszméjénél fogva okuk lehet a francia nyelv elkerülésére, nekünk nincs.

A nagy-gyár- és technikai ipar fejlettségénél fogva hazánkban nem is nyílik az ifjak számára kellő számú technikai pálya, ez azt eredményezi, hogy azok közül is, akik reáliskolát végeztek, nagyon sokan tudományos pályára mennek s kénytelenek aránylag igen rövid

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Reminiscentiák Schlauch bíbornokról.

Egy esztendő múlt el azon emlékezetes júliusi éjszaka óta, amelyen a váradi székesegyháznak mélabusan kongó nagyharangja, mélységes gyászt hirdetett Szent László városának, Szent László egyházmegyéjének. És meghallották azt a szomorú harangszót messze idegenben is és megnyilatkozott a részvét ország-, sőt világszerte Várad nagy halottja iránt.

Emlékét híven őrzük szívünk mélyén és őrizni és hirdetni fogják szellemének alkotásai, de jól esik e napon, az első évforduló napján, egyetmást felujítani életének derűs és borús epizódjaiból.

* * *

Schlauch Lőrincz már mint gyermek is igen szeretett olvasni s később is az volt legkedvesebb foglalkozása, ha könyveinek élhetett. Órahosszat szívesen elült karosszékében olvasgatva a hazai s külföldi legjelesebb iro-

dalmi termékeket, melyet maga válogatott ki az újabban megjelent s a könyvkereskedők által neki rendszeren megküldött könyvek közül. Remek könyvtára most már a püspökségi könyvtárban van elhelyezve Atyja irodájába vonult, hogy ne háborgassák többi testvérei. Egy alkalommal egyik rokonuk, ki órák volt, látogatásban volt náluk s atyja beküldte hozzá József nevű bátyját megkérdezni, hogy vajjon nem volna-e kedve órásnak lenni, mert rokonuk szívesen elvállalná. Meglepetve kérdé bátyjától, hogy vajjon atyja küldte-e ezen kérdéssel s annak igenlő feleletére azt mondá: Inkább koldulva összegyűjtöm a tan-pénzt, de én tanuló akarok. S szorgalma meg is hozta neki a jó Isten jutalmát, a legmagasabb egyházi méltóságra emelkedett.

*

Mint budapesti papnövendéknek az egyetemre szülővárosából: Aradról Budapestre kocsin kellett felmennie, mivel a 40-es években még vasutnak híre sem volt arra. Három napba került, míg felérték, megesett gyakran, hogy az éjjelt a szabad ég alatt kellett tölteniök. Budapestten rendszeren a »Két pisztoly«-hoz címzett vendéglőben szállottak meg, mely

a mai Múzeum-köruton, a »Magyar korona-gyógyszerár helyén állott, melynek helyét vele sőtáló udvari papjának mutatván, kellemesen emlékezett vissza fiatal korára.

*

Mint temesvári theol. tanárt kiküldötté püspöke Csajághy Gabriellel, hogy tárgyaljanak az aradiakkal az ott ujonnan létesítendő plébánia ügyében, mert ott dezára, hogy 38.000 kath. hívó van, csak egy plébánia, s egy templom van a minoritáké (a minorita-rend új temploma most épül). Adám polgármesterrel tárgyalásba is bocsátkoztak, melynek eredménye az lett, hogy a város 1000 hold föld jövedelmét ajánlotta meg az építendő templom stb. költségeire. Schlauch egész boldogan ment haza, mert hisz biztosra vette, hogy a szülőföldje közelében új plébánosnak ő lesz megválasztva.

Azonban e közben megszületett Rudolf trónörökös, s Arad városa elhatározta, hogy ennek örömeire egy ezüst bölcsőt készített. Meg is történt, de ezt a templom-építésre megajánlott föld bérletéből készítették s így oda lett a pénz s abba maradt az új plébánia alapítása.

LAWN-TENNIS cipők, övek, angol fehér és színes mellények, esőkabátok a legnagyobb választékban kaphatók:

Róth M. utóda kalap- és uri-divat üzletében.

Színes és fehér **ingek** dus választékban és méret szerint is készíthetők. — Férfi-, női- és gyermek **czipők** kizárólag a legjobb hazai készítmény!

PANAMA-KALAPOK!

idő alatt megtanulni a latin nyelvet, amit mások 9 évig tanultak, természetes, hogy grammatikai képzettségünk nem lesz valami alapos és ennek hiányát megérzik később is, de egyáltalán a reáliskolák más berendezésüknél fogva nem nyújthatnak biztos alapot a tudományos pályákra.

A gymnasiumokban pedig a grammatika oktatás tultengésben van, s a gymnasium oktatás egyoldalúságát, a reális nevelés hiányait megérzi az életbe kikerült bíró, ügyvéd, orvos, pap egyaránt.

Érzi, hogy sok oly tárgyat tanult, amikre kevés szüksége van az életben, amiket aztán sikerül hamarosan kivetni a fejéből.

Mennyi elfecsérelt idő, mennyi elpazarolt erő! Mennyi hasznos ismeretet lehetett volna elsajátítani az egységes középiskolai rendszer mellett!

Pedig Magyarország nem oly gazdag állam, hogy az ifjak és tanárok elfecsérelt idejével keveset törődjék! Ellenkezőleg, szüksége van honpolgárainak minden percére, az ifjaknak pláne nincs elfecsérelni való idejük.

Különösen megszivlelendő e dolog most, mikor napfényre került a mi nagy szegénységünk, társadalmi és jogrendünk ellenségei napról-napra szaporodnak, mikor az evolucio tanát a katedréről hirdetik! Nem kell evolucio az igaz magyarnak, bármilyen formában találják is fel, Magyarország csak a békes átalakulás és fokozatos fejlődés útján lehet boldogga.

Az egységes középiskolai reform pedig a korszerű fejlődésnek számottevő tényezője leend.

Bulgária királyság.

Ferdinánd fejedelemnek megint nagyzo-lási álmái vannak. Miután az a kísérlet, hogy egy bolgár-török konfliktus felfújása által a nép izgalomnak és ellenszenvnek levezető-csatornát épít, dugába dőlt, most a fejedelem me-

gint királyi koronáról álmodik. Talán a nagyobb fényesség több tiszteletet szerez a fejedelemnek — így gondolkozik — és a legközelebbi napokban azzal akarja meglepni népét, hogy magát királyiá proklamáltatja és fölveszi a felség címet. Azonban, ha igaz az, hogy nagy ellenséges áramlat indult meg a fejedelem ellen, akkor a királyi cím sem sokat használ. Sándor szerb királyok sem használt.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 9.

Elnök: Tallián Béla.

Az irományok előterjesztése után

Belitska Béni előadó: Jelenti, hogy az igazoló állandó bizottság Vlád Aurél megbízó levele ellen kifogást nem tett.

Vágok olyan rendet mint te! . . .

Gabányi Miklós: Személyes kérdésben szólal fel. Drakulics tegnap öt kapálni küldte. (Felkiáltások jobbról: Hiszen már visszavonta.) Kijelentem ennél fogva, hogy én azt nem szégyenlem, hogy otthon a munkában tenyerem esetleg megkérgesedik, vagy a verejték homlokomon és arcomon lecsorog. Azt sem szégyenlem, hogy én a minden kigondolhatóval terhelt földnek keserves jövedelméből éltem és élek ma is. Hanem azt mondom Drakulics képviselő társamnak, hogy álljon ki velem kaszálni. (Élénk derűtlenség.)

Drakulics Pál: Ha szükséges, a haza érdekében oda állok kaszálni is.

Gabányi Miklós: . . . Hogy vág-e olyan rendet, mint én az ellenség sorában? Ezenkívül azt mondom neki, vagyok olyan legény mint te, különb rendet vágok mint te, az ellenség sorában. (Derűtlenség.) Most pedig egy tanácsot adok még neki: Ne akarja, hogy felolvassam a Zombor és Vidékében róla megjelenteket. A kormánypartiak 323-an vannak. Nincs itt szükség annyi emberre, különösen ő reá, mert csak galibát csinál. Jobb lesz, ha hazamegy — zabot hegyezni. (Nagy derűtlenség.)

Drakulics Pál: Csodálja, ha az olyan emberek finyásak, akik folyton közbeszólnak. Ez nagyzási hóbort, azért teszik, hogy nevünk az újságban szerepeljen. Ő nem azért szól közbe, hogy feltűnjék, hanem csak akkor, ha érzelmeinek önkénytelenül kifejezést ad.

Elnök: Következik a napirend.

Rátkay László: Napirend előtt egy igen fontos kérdést óhajt tisztázni. A trónbeszéd kijelöltte volt, hogy ez országgyűlés egyik munkája lesz a haderőreviziója. Felolvassa a trónbeszédnek ide vonatkozó passzusát. Ezt a koronás király mondta. Azt hiszi, hogy ezt komolyan kell venni. A miniszterelnök be-köszöntőjében azt mondotta, hogy ősszel bírállhatjuk majd meg érdemlegesen a haderő revizióját, amikor a Ház elé beterjesztik azt. Tegnap azonban a honvédelmi miniszter meg-ösmertette azt, ámde az ellenkezik a mi tételes törvényeinkkel, mert a honvédelmi miniszter tegnap kijelentette, hogy ugy a nyelvet, mint jelvényeket a magyar hadseregbe beláthatlan időnkig nem lehet behozni. A honvédelmi miniszter tegnap nem a magyar király, de az osztrák császár trónja előtt hajolt meg s úgy érezte, mintha a magyar szent koronát látná gurulni a hadügyi kormány lábaihoz. A miniszterelnök azt mondotta programbeszédében, hogy ragaszkodik a 67. XII. t.-cz.-hez. Hát ha ragaszkodik, helyesli-e ezt, hiszen a 67. XII.-ben benne van a nemzeti követelések. Kérde a nemzeti párttól, elfogadja-e a honvédelmi miniszter kijelentéseit? Az országgyűlésnek azt visszakell utasítani, ha nem tenné, menjünk haza, hasznosabb munkát végezzünk és ne ülünk itt csalni a — nemzetet. (Viharos helyeslés a szélsőbalon.)

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök: Nem kicsinylésből nem válaszol a kérdésre, de azért, mert az még a bizottságban sem tárgyalatott.

A szoldateszka kénye.

Ugron Gábor: Az ellenzéknek szerinte kötelessége megmondani, mely pontok azok, melyeket megvalósítani nem lehet. A honvédelmi miniszter tegnapi kijelentésében egy olyan tendenzia nyert kifejezést, melyet eddig titkoltak: a mostani békelétszámnak magasabb felemelése fog következni.

Münnich Aurél: Természetes.

Ugron Gábor: A békelétszámnak kisebbnek kell lenni, nagyobbításnak szüksége fenn nem forog. Vagy ha igen, akkor tessék azt nyíltan megmondani az ország előtt. De ez a hadsereg, amelynek az előlépés nem a rátermettség szerint történik, hanem a kegyenczek minősége szerint, nem állhat közvetlen veszély előtt. Nem más az, mint a szoldateszka kénye. (Ugy van! a szélsőbalon.) Tiltakozik a honvédelmi miniszter ama felfogása ellen is, melyben ő felségének 1868-iki rendeletét értelmezi. Ha e rendelet az országot sújtotta volna, rövidesen végre lett volna hajtva. Azok, akik mindig a

Az ezüst bölcső ma is meg van a bécsi kincstárban.

*

Mint plébánosnak, szokása volt kerjében sétálgatni, egy izben nővérének kis fia is vele sétálgatott s kérdezgette — este levén — a különböző csillagokat. Az igen gyors felfogású gyermek hamar megtanulta a csillagok neveit; ép abba akarták a kis fiúval hagyatni az iskolák végzését, de Schlauch felfedezvén benne a tehetséget, a további taníttatását határozta el; úgy is történt s ma Bécsnek egyik kitűnő orvosa, kit halálos ágyához is lehvattott.

*

Mint plébános saját szorgalmából tanulta az idegen nyelveket, angolt, francziát s később, midőn püspöki méltóságra emelkedett, kitűnő hasznát vette ennek, kivált midőn O Felségénél az udvari estélyeken a külföldi hatalmasságok nagy követelivel tarsalkodott.

*

Mikor első izben volt Rómában mint püspök IX. Pius pápa O Szentiségénél, audientiája után kérte, engedné meg O Szentége, hogy titkárja s kísérete is bejöhessen huszárjával együtt. O Szentége midőn meghallotta, hogy »huszár«-ja is beakar jönni, a következő kis epizódot mondotta el, mely vele történt:

Midőn még püspök volt, elment székesegyházába gyóntatni, s a gyónók között lát egy magyar huszárt, aki hűségesen vár, míg reá kerül a sor. Mily nyelven fog ez most nekem gyónni? gondolta magában O Szentége; én nem tudok magyarul. O meg bizonyára nem tud olaszul. Jött csakugyan a huszár, amint reá került a sor s kezdi laticoul mondani a gyónási imát. Megkönnyebbülve lélekzettem fel, ugymond O Szentége, hogy a huszár latin tudása kisegített a zavarból.

*

Egy alkalommal szó volt arról az amerikai szónokról, ki 24 óráig beszélt, maig nem megérkezettek pártbeli társai s megszavazhatták a javaslatot. En nekem is volt egy izben — ugymond — alkalmam egy ilyen kibeszéléshez. Mint autonómiai képviselő 1870-ben a 27-es bizottság egyik tagja voltam, s a bizottság, a régi képviselőházban ülésezett, ott, ahol a pénzügyi bizottság tartotta üléseit. A kegyuraságról volt szó s mivel Sennyei félt, hogy a konzervatív pártot leszavazzák, — melynek tagjait lehvették a képviselőházba valamely fontos dologban szavazni, oda szólott hozzám, kérve, hogy beszéljek addig erről, míg a távollevők feljöhetnek szavazni. Meg is tette. Fényes szónoki tehetsége már akkor feltűnt. A javaslat természetesen az ő akaratuk szerint lett megszavazva.

*

Szivjóságára mutat a következő eset: Audientiára jelentkezik hozzá folyamodvánnyal kezében egy tanítónő, s kéri, hogy két kis árva öcscsét venné be a Szent-József intézetbe, mert már nem képes őket tovább »tanítani«; a II-ik gym. osztályról szép eredménnyel vizsgáztak le, mint magán tanulók, s kéri tőle, ki tanította őket? »En« volt a válasz. »Hát tudmaga latinul is? mert ebből »jó«-ja van a fiúknak.« »Nem tudok, mondja, de pár leczkével mindig előre tanultam s így tanítottam őket.« Annyira megtetszett neki e felelet, hogy bevette a kis árvákat az intézetbe.

*

Midőn 1897-ben a német császár Budapesten járt, meg volt hiva az udvari ebéder ő is, és mint kardinális, főherczeg mellé került, ki a német császártól ép akkor kapott egy ezredet, tehát ezen porosz ezred egyenruháját kellett felvennie; de nem találta benne magát kényelmesen semmiképen sem. Azt kérde tőle Schlauch bikornok:

— Fenség hol csináltatta ezt az egyenruhát?

— Hivattam, ugymond, a szabómat, s kértem tőle, tud-e ilyen ruhát csinálni, mint ez a minta, amit küldtek? De nem mert vállalkozni, így hát mértéket vettek rólam még háromszor is, hogy el ne hibázzák s Berlinben kellett megcsináltatni. De nem is tudom

császár és királyra hivatkoznak, tiszteletben is kell tartásuk az ő rendeleteit. A törvények azt rendelik, hogy magyar honosok magyar ezredekben szolgáljanak. A tisztek és tisztjelöltek azért nem mernek magyar ezredbe átmenni, mert tudják, hogy az előmenetelükre káros. Ha így állnak a dolgok, ne csodálkozzunk, ha a közös tisztek mindig és mindentűt a szoldateszka nyelvén germanizálnak. (Ugy van! a szélsőbalon.) Igen nagy akadálya a mi hadseregünknek, hogy annak vezetői öreg, tehetetlen urakból állanak, akiknek már se szellemi, se fizikai erejük nincsen. A külföld haderői azért fejlődnek, mert ott nincsenek ilyen visszás állapotok. A miniszter tegnapi kijelentésében nemcsak hazánk önállóságának látja veszélyét, de egyenesen ellentünk van irányozva az. Ezért a legmesszebb menő harcot kívánja folytatni. (Viharos helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Következik a napirend, a vita folytatása a

miniszterelnök programja

felett.

Kecskeméthy Ferenc: Nem volt jelen azon az értekezleten, amelyen a függetlenségi párt és a bán közötti megállapodást bejelentették, ehhez tehát hozzá nem járulhatott, de nem is járult volna. Föltétlen szükségesnek tartja a küzdelem folytatását a nemzeti engedményekért.

Csádvolszky Lajos: A nemzeti jogokért.

Kecskeméthy Ferenc: Hosszan bírálja a miniszterelnök programját, elítéli a honvédelmi miniszternek tegnap a véderő bizottságban tett kijelentéseit s az új kormány kinevezését nem veszi tudomásul. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Visontai Soma: A kormány bírálása nem a programbeszéd alkalmával szokásos ugyan, de rendkívüli viszonyok rendkívüli helyzeteket teremtenek. Így van ez most is. Ha valaki be akar állni a magyar nemzet sorába, hogy közmunkásként küzdjön a hazafiakkal együtt az ország sorsának emelésén, azt vissza nem utasították soha a magyarok. Ezt azonban nem lehet a miniszterelnökre érteni. Ő nem közmunkásnak jött ide, de a gyepőt ragadta magához, hogy kormányozzon.

Vássonvi Vilmos: Es pedig korbácsos.

Visontai Soma: Elhiszi, hogy léteznek olyan politikuskok, kik rutinrova vannak a kormányzásra, illetve annak csak taktikai oldalára, de az ha talán másutt mindenütt megállja helyét, nálunk nem. A körülmények, amelyek közt a miniszterelnök idejött, olyanformán tüntették fel jöttét, mintha őt pacifikatornak küldték volna ide. Már pedig mi nem szimpatizozunk a pacifikatorokkal. Mikor mi nemzeti küzdelemünk hevében vagyunk, ide küldenek egy

kormányzót idegen helyről, éppen mint az abszolutizmus idejében.

Hódossy Imre: Micsoda idegen?

Simonyi-Semadam Sándor: Nekünk nem szabad azt mondani, idegen.

Elnök: Azt hiszi, hogy ez csak nyelvből eredt.

Visontai Soma: Nem közjogilag érti. De idegen az érzés, a szellem, a kormányzat.

Vássonvi Vilmos: Velenczében lehet magyarul beszélni, Zágrábban inzultálják érte.

Visontai Soma: Micsoda állapotok vannak ott. Cenzura működik.

Tomasics Miklós horvát miniszter: A magyarország érdekében.

Visontai Soma: Ezt még abban az esetben sem fogadja el.

Városi közgyűlés.

A kellemetlen időjárás még mindig nem alkalmas a fürdőzésre, s meglátszott tegnap a városi közgyűlésen is. Olyan bizottsági tagok is csendesen hallgatták az elég száraz előterjesztéseket, akik más, kedvezőbb idő mellett már június derekán pár száz mérföldnyire szoktak hűsölni Nagyváradtól.

A napirendre tűzött ügyek között alig volt kiválóbb érdekű. A hosszú asztal azonban telve volt iratcsomókkal, óriási könyvekkel, de nem volt rájuk szükség, mert a város múlt évi zárszámadásait senki nem kifogásolta, csupán **Balogh Döme** szólalt fel általánosságban ellene.

Némi élénkséget keltett a hadapródiskolánknál megüresedett alapítványi helyekre szóló ajánlás kérdése. A szavazás eredménye teljesen eltért a tanács javaslatától. A tanács ugyanis két városi tiszviselő gyermekét javasolta, akik a pályázók között a legjobb iskolai képzettséggel bírtak.

Az iskolaszéket újjáalakították, a régi tagokból csupán a két üres helyre választottak új embereket. Mindkettő kiváló férfi. Csodálkozunk azonban, hogy a törvényhatóság következetesen mellőzi a választásoknál az iskolaszékből a tanügyi férfiakat. Vagy teljesen az új Utasítást veszi alapul eljárásában?

*

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Hlatky Endre, Dr. Hoványi Géza, Dr. Hoványi Gyula, Kaczián Károly, Mezey Mihály, Nozák Rezső, Ováry Lajos, Rácz Mihály, Stark Gyula, Dr. Stokker József, Szokoly Tamás, Dr. Várady Zsigmond, Dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Czeglédy Jeremiás, Déry János, Dr. Grósz Menyhért, Halász Lajos, Mihelyi Adolf, Milibák József, Id. Nagy Lajos, Dr. Radó Ignác, Dr. Sarkadi Lajos, Schütz Albert, Stern Hermann, Széles Lajos, Dr. Vucskics Gyula, Berger Dániel, Domokos Károly, Feldmann Izidor, Gábel Jakab, Reismann Mór, Szmétka György, Weisz Mór, Bognár Sándor, Dr. Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, Incze Lajos, Janky József, Köblös Ferenc, Kugler Albert, Ländler Ferenc, Mihelyi Pál, Miskolczy Barnabás, Dr. Moskovits József, Ováry Sándor, Papp György, Peknovics Imre, Rádl Ödön, Rendes Vilmos, ifj. Rimánóczy Kálmán, Steiner M. Albert, Schenker Mihály, Száhlender Károly, Ternyei Antal, Weinberger Jakab, Rimler Károly, Bordé Ferenc, Dr. Istvánffy István, Eleméry Ferenc, Gerő Armin, Darvassy Lajos, Dús László, Tóth Márton, Starill János, Dr. Baróthy Akos, Kőszeghy József, Ragány János, Hegedűs Géza, Lakos Lajos.

A meguyítás után **Bordé Ferenc** főjegyző felolvasta a polgármester jelentését a közigazgatás június havi állapotáról. Az érdekesebb adatokat már közöltük. — Felemlíti még a jelentés, hogy a munkás sztrájk 10 napig tartott. **Heringh Sándor** törvényhatósági bizottsági tag elhunytát részvétellel hozza a közgyűlés tudomására. A jótékonycélra június 20—21-én tartott rózsakiállítás, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné urnő buzgólkodása folytán 311 koronát jövedelmezett a városi árvaház javára. — Megemlékezik a polgármester **Auspitz Adolf** iskolaigazgató-tulajdonosról, aki 35 évig fentartott és kiválóan vezetett iskoláját átadta a neolog izr. hitközségnek s a tanügy teréről visszavonult.

Bejeleníti a polgármester helyettes, hogy a szikvizadó házikézelését július 1-én megkezdettek, továbbá a polgármester a villamos műigazgatójával **Bellányi Imre** gépészmérnököt, főszerelelő pedig **Varga Dezsőt** nevezte ki, a főgépészi állásra pedig meghirdették a pályázatot.

A közgyűlés a polgármesteri jelentést tudomásul vette; **Heringh Sándor** elhunytá felett érzett részvétét a törvényhatóság jegyzőkönyvébe iktatta; Des Echerolles Kruspér Sándorné urnőnek és a közreműködött hölgyeknek köszönetet szavaztak, s végül **Auspitz Adolf** hosszú működésért elismerését nyilvánította a törvényhatóság.

Egy interpelláció.

A polgármesteri jelentés kapcsán **Balogh Döme** szólalt fel. **Beöthy Ödön**-utca alsó részé-

bele találni magam, nem is tudom mire való ez a sok sujtás rajta.

*

Legutolsó alkalommal betegsége előtt június 25-én ebédelt együtt udvari papjaival, szerzőjével s actuariusával, mivel oldalkanonokja s titkária bérma uton voltak Radnai Farkas segéd püspökkel. Döbben még jó kedvvel beszélgetett az épülő debreczeni gymnasium leendő felszenteléséről, ebéd után még sürgönyileg kérdést intézett a szegedi plebánoshoz **Desseffy csanádi püspök** ő excellentiája hogyléte iránt, ki hazafele utaztában hirtelen rosszul lett s Szegeden kiszállott a plebánoshoz.

Estefelé már ágyba döntötte a 382 fokok láz, a midőn udvari papjai bementek hozzá, legelső kérdése az volt, hogy mi lesz a dobozi templom szenteléssel? mert megígérte volt ugyanis **Wenckheim Dénes** grófnak, hogy június 7-én ő fogja személyesen végezni a szentelést. Udvari papjai biztatták, hogy a jó Isten segítségével még ő maga elvégezheti azt. De ő kétkedett benne s azt mondotta, a beszédemet sajnálom, melyet már csaknem teljesen el is készítem erre az alkalomra. Sajnos, e szép beszédjét már nem mondhatta el. A beszéd különben, úgy tudjuk, kéziratban meg is maradt, érdemes lenne kiadni a nagy egyházi szónoknak ez utolsó művét.

*

Midőn betegsége súlyosabbra fordult, dr. Kéty egyetemi tanárt is lehívták; consilium után a tanár ismét bement hozzá s reményt nyújtott neki egészsége visszanyerésére. A beteg főpap nem szólt reá semmit, csak hallgatott s példás önmegadással tűrte szenvedéseit; az orvos-tanár elbucszván tőle, egyik udvari papja is elkészönt tőle, akitől azt kérdezte:

— Hallottad, mit mondott nekem?

— Igen — felelte udvari papja — itt voltam a közelben.

— Nem hiszem a biztatásokat.

Tisztában volt ugyanis betegsége veszélyes voltával, de bámulatos nemes nagy lelki erejével megadással tűrt s panasza nem jött ajkaira.

*

Péter-Pál napján az orvosok tanácsára fel kellett székébe tiltetni s fogadó-termébe a nyitott ablak elé tilt, s ott levő udvari papjaitól a debreczeni gymnasium épülésének előrehaladottságát kérdezte. Ugyanis beteg ágyában az volt utolsó hivatalos intézkedése, hogy ezen gymnasium építése költségeit a kereseti kimutatáshoz képest kiutalványozta.

*

Betegsége alatt többször elhívatta gyóntató atyját s rendszeren éjjel után éhomba vette magát a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Az

utolsó kenetet **Vinkler József** v. püspök, nagyprépost adta fel az egyházfejedelemnek az udvari papság segédletével.

*

Bebalsamozott holttestét hármaskoporsóban külön vonat vitte óhajához képest Temesvárra, nyughelyére. A vasuti állomásonál a tisztifőorvos, a rendőrfőkapitány s a hozzátartozók jelenlétében a koporsó fedelét a személyazonosság konstataciója végett még egyszer felnyitatta s az üvegekoporsó fedelén még egyszer látható lett jószágos arca. S a temesvári székesegyházban tartott requiem után elkísértük utolsó útjára, az ottani temetőbe, hol az általa építtetett sirbelt-kápolna balszárnyában fejjel az oltár felé nyugosza örök álmát a boldog felálmadás reményében, az igazi részvét nyújtotta koszorúk közepette, koporsóján vannak elhelyezve a szebbnél-szebb koszorú-szalagok.

Legyen áldott emlékezet!

ma.

nek rendezését sürgeti, mert a lakosság ott minden zivatar alkalmával el van öntve vízzel.

Bordé Ferencz főjegyző felelt az interpellációra. A költségvetés kerete nem engedi, hogy mindenütt rendezzék a hiányokat. Ez évre már utcák rendezése van elhatározva.

A polgármester-helyettes választását tudomásul vették.

A tanács előterjesztette a villamos műre vonatkozó szabályrendelet módosítása tárgyában küldött miniszteri leiratot.

Elfogadták a szükséges módosítások eszközése után a szabályzatot újból felterjesztik az eddigi jóváhagyás végett.

A város zárszámadása.

A városi tanács előterjesztette Nagyváradi város 1902. évi zárszámadását, amely szerint a pénztári maradvány 26183 korona 16 fillér.

Balogh Döme nem tartja reálisnak a zárszámadást, mert nem 12 hónapra, december végéig, hanem az évi február közepéig tenné fel az eredményt. Kifogásolja, hogy az utadó túl magas, 10%-ban van megállapítva s ennek nagy részét nem az utcák rendezésére, hanem a hegyi utakra költik. Altalanosságban sem fogadja el a zárszámadást.

Ragány János főszámvéző helyreigazította a Balogh Döme tévedéseit, mely után a zárszámadásokat elfogadták, a közuti alap, a gyámpénztár, a nyugdíjalap, zárszámadásaival együtt.

Elfogadták továbbá az iparos tanoncziskola s az iparos segédek továbbképző tanfolyamának 1902. évi zárszámadását s az 1904. évre szóló költségelirányzatát.

A hadapródiskolai alapítványi helyek.

Nagyváradi városának ez évben két alapítványi helye üresedik meg a honvéd hadapródiskolánál.

A két helyre nyolcz pályázó jelentkezett, kik közül első helyen való bemutatásra a tanács Szőke Józsefet és Kemény Zsigmondot javasolta.

Titkos szavazással döntöttek, a melynek eredménye, hogy első sorban Kovács Dánielt (27 szavazattal) és Igaz Odónt (26 szavazattal) ajánlják; másodsorban Szőke Józsefet (22 szóval); ezután Kopócsy Endre és Békési Leó nyertek egyenlően 20—20 szavazatot s így a főispán Kopócsy mellett döntött. Tehát másodsorban Kopócsy Endre lesz ajánlva másodikként. A többiek így következnek: Békési Leó, Kemény Zsigmond (a legjobb tanuló a pályázók között), Nemes József és Szabó János. Kovács Dénesnek korengedélyre.

Az iskolaszéki tagok választása.

A nagyváradi községi iskolaszék választott tagjainak megbízatása ez évi június hó végével lejárt s ezen közgyűlésre volt kitzűve az új választás.

A tanács előterjesztésére a községi iskolaszék eddigi tagjai közül újból megválasztottak a következők:

Dr. Adorján Armin, Auspitz Adolf, Barry József, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Bordé Ferencz, Bozóky Béla, Böszörményi Géza, dr. Dóri Ferencz, Ficzek Lajos, dr. Grósz Menyhért, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Komlóssy József, dr. Konrad Márk, dr. Kornstein Lajos, dr. Márkus László, Máthé Lajos, Mezey Mihály, Molnár Imre, dr. Molnár Lajos, dr. Nagy Géza, Novotny Alfonz, dr. Radó Ignác, Rimler Károly, Ritoók Zsigmond, Stark Gyula, Száhlender Károly, Szokoly Tamás, Thury Kálmán, Várady Mór, dr. Várady Zsigmond.

A Heringh Sándor halálával, valamint egy korábban megüresedett iskolaszéki tagsági helyre a tanács Huzella Gyulát és dr. Mihelffy Lajost ajánlotta.

Szokoly Tamás a két üres helyre Huzella Gyulát és dr. Altmann Jakabot kérte megválasztani.

A szavazásnál a tanács javaslatát fogadta el a többség s így a fentiekben kívül még Huzella Gyula és dr. Mihelffy Lajos választottak be az iskolaszékbe.

A tárgysorozatba felvett köztérvételi és átengedési ügyet részben elfogadták, részben a jövő ülésre tűzték ki.

A bemutatott szerződéseket változatlanul elfogadták.

Dacker Frigyes városi állatorvost nyugdíjazták.

A kért előlegeket és szabadságidőt megadták.

A villamosmű igazgatójával kötendő ideiglenes szerződést módosították.

Ezzel a közgyűlés délután fél 6 órakor véget ért.

A hadapród-iskola ünnepe. A mi ünnepünk.

Nem tudom, hogyan helyesebb a cím? A hadapródiskola ünnepe, vagy a mi ünnepünk? Azt hiszem, az utóbbi. Igazán a tudás, erő és hazafias érzés ünnepe a hadapródiskola minden fellépése.

Sehol össze nem forrt ez az intézmény egy lakossággal, mint városunkban. Pedig mindenütt egyformán kivilágítottak, éljenek a hadapródiskolák felállításának hírére, de nem mindenütt terem meg az a finom tapintat az érintkezésben, az a következetesség a nevelésben, az a magas nivó a tanári karban, mint a mi hadapródiskolánkban már megszoktuk.

Beszélgjenek a politikusok amit akarnak; itt tesznek. Erős karu, tiszta jellemű, pompás fellépésű tisztikart nevelnek, mely igazi virága lesz a harcra termett magyar katonának.

Ezek közül nem fog kikérülni krakóler, mert aki erejét érzi, az türelmes, ezek nem lesznek rómei a bakáknak, mert aki tud, az elnéző a gyengeség iránt és tud segíteni a gyámoltalanságon.

Felhangzott a haza imádsága az ünnepély előtt, folyt a tökéletes szép próza a prologban, magyar szívrrel, költői lendülettel s nem közönséges irói tehetséggel megírt munkája egy kiváló s társadalmunkban mindenütt becézett segédtsíztollának, bátran, lelkesen elolvadva egyik jeles növendékétől; káprázatos szépség és könnyedséggel kavargott előttünk a sok remek tornamutatvány: vivás, lovaglás; legcsekélyebb zavar, balélet nélkül folytak le a bámulatatos erő és ügyesség mutatványai, s mindent dominált a fegyelem, mely megtestesülve a biztos siker tudatával, ott állt, ott sugárzott az iskolaparancsnok alezredes mély intelligenciájú katonás arcán, mélyen érzett tekintélyén.

Ő az erős összetartó rendező lélek, a tanári kar az ép, egészséges test ebben a minden ízében katonás és magyaros intézetben. Ép testben ép lélek ez az intézet. A növendékanyag is kitűnő. Ez nem irói kritika, annak a pár ezer jelenlétűnek tapsa, éljenzése adja kritikánkat, kik lelkes arccal, csudáló szemmel gyönyörködte végig az ünnepélyt.

A mi ünnepünk ez, kik szeretjük felséges királyunkat és hazánkat, a hű magyar nép ünnepe.

Vissza cseng fülembé a prolog és érzem, hogy nem vesztünk addig, míg ilyen kezek vezetik ifjúságunk virágát.

Referádánk egy babér-csokor az iskolaparancsnokságnak, ossza ki ő a leveleket azoknak, kiket méltán egyenkint is megillet.

M e g n y i t ó.

Festői látványt nyújtott az intézet tágas udvarán felállított különböző színű dressbe öltözött csoportok s az az óriás számú közönség, mely a város intelligenciájából gyűlt össze. A notabilitások egész sora s diszes nagy hölgyközönség sorakozott a tornászoknak fenntartott hely körül.

Az előkelőségek közül a következőket sikerült feljegyeznünk:

Ludman tábornok, Széchenyi Jenő kanonok, Szmracsányi Miklós, Békési ezredes, Karg János br. ezredes, Lukács Géza alezredes, Bordé Ferencz főjegyző, Varró Domokos, Fetszer Antal, Hoványi Géza dr. Miskolczy Barna, Schöpflin Agoston, Gerő Armin, Vucskics Gyula, Márkus László dr., Ficzek Lajos, Szentlélek Kálmán, Barry József, Böszörményi Géza, Cser-snyés Albert, Csák Máté, Sulyok István, Vinkler Lajos, Dániel Lajos, Ember Géza, Fráter Kálmán, Fényes Endre, Géczy Imre, Pálffy Béla, Huzella Gyula, Istvánffy István, Keszthelyi Zoltán, Lázár Márton, Nagy Ferencz, Moldoványi István, stb.

Egyszerre felcsendült Kőlcsey gyönyörű imádsága: *Isten áldd meg a magyart!* A közönség kalaplevéve együtt énekelte a szárnyaló dalt, melynek elhangzása után Galyasi Imre IV. éves növendék lépett a dobogóra s érczes, csengő hargon mondotta el Kovács József gyönyörű megnyitóját, melynek minden szavában a haza és fajszeretet lobog, a gyönyörű beszédet a köve kezökben adjuk:

M e g n y i t ó.

(Prologus.)

(Előadja egy IV. évfolyambeli növendék.)

Fordult az idő motollája! Laszan telt órák! sebesen elszállt év ismét visszahozta önöket: Szép hölgyek! Nemes urak! kiket örömmel köszöntünk! (Erőteljesebb hangon:) Örömmel — mert tudom, átérzik hevülésünk, lelkesedésünk őszinte igaz voltát: örömmel — mert tudom, hogy látva bennünket — az eltűnt kikeletből, önök előtt is egy-egy sugár, egy-egy emlék reszket vissza, és gyönyörtelt szívvel osztoznak fiatal-ságunk gazdaságában, tavaszunk nyílásában! (Emelt hangon, lelkesedéssel:) *Király és haza! Munka és becsület!* itt is a jelszó, mely tavaszunk e nyílásában szünetlenül betölti ifju sziveinket. E jelszó kapcsolódik egész lényünkhöz, mint az esti szellőhöz a virágillat: e jelszóval veszünk búcsút e kedves helytől s ez lesz vezérünk az élet rögs útjain, melyen nemsokára elindulunk: s e jelszót, mint legnagyobb kincsünket, őrizünk meg mi is lelkünk utolsó lehetéig.

A hazánk mindenütt ingatlan, erős jellemekre van szüksége. Visszahangozzák búcsuzól e falak is Erős ingatlan jellemekre, kik az élet esélyei, zivatarai között, fölemelt homlokkal állják meg helyüket, kik pályájukon hiven és becsülettel teljesítik kötelességüket, kik előre törnek szüntelen, kik szívükben tarják a haza szeretetét, és tettel is bizonyítják, hogy a hazának valóban méltó fiai.

E hazának méltó fia pedig csak az lehet, ki ezredéves múltunk legfényesebb erényeit: *az önfeláldozó király hűségét, és lángoló hazaszeretetét*, — mintegy ezereves jövő legbiztosabb, legmaradandóbb zálogát hordja szívében.

Ez eszmék, ez érzelmek, mint örök kincsek töltetnek el bennünket, ez alkalmakkal is, midőn anyagi és szellemi erőink és tudásunk legjavát készülünk bemutatni. (Növendékekhez fordulva, felszólitólag, fokozatos kitéréssel.)

Jöjjetek hát ifju, bajtársaim! (Növendékek felvonulása.) Legyetek szózatombizonyosságai! Feszüljenek meg ércziamatok! E szent érzések lobogó tűzében, lelke-edéstől lángoljon szívetek! A munka és az eszme örömtünepévé avassátok e napot! (E közben az összes növendékek felvonultak.) Zendüljön meg ajkaitokon a dal! Szálljon fel a Népek Istenéhez az ima, hogy tegye nagygyá és boldoggá a magyart! (Növendékek a »Hymnuszt« éneklék, melynek végeztével az előadó a növendékekhez fordulva, tolytatja:) Ezernyi ragyogó szem néz felétek! Ezernyi szív sóhajt jövőtökért a magyarok Istenéhez! Ezer rejtett ábránd, ezer biztató remény tükröződjék vissza lelkesült szíveitekben, aczskarjaitokban!

Őnök pedig, szép hölgyek! Nemes urak! Diszes vendégei ifju bajtársaimnak, övezzék szeretettel e lelkes kis csapatot! Hátán e kis sereg nem is tudná még most beváltani mindazt, amit lelkesülő szíve ígér — legyenek kegyesek ítéleteikkel; hisz: *ifju szívet, melyben hazája hű szerelme ég, szép tettekre férfikor hevít.* (Növendékekhez fordulva erőteljes, biztató hangon):

És most munkára fell! Munkánkat csak szent fogadásunk előzze meg! Szent fogadásunk, hogy dicső elődeink példáját követve, özetlenül és hiven szolgáljuk hön szeretett királyunkat és hazánkat! Szívünk minden dobbanása, erőnk minden paránya királyunké és hazánké lesz örök hitvallásunk, hogy e hazában »kell élnünk és halnunk!« (Növendékek a »Szózat«-ot éneklék.)

A csengő, érczes megnyitó szavak után rázendített az énekkar a Rákóczy-induló hatalmas dallamára s lángoló lelkesedéssel énekeltek.

Felváltva ezután precíz összjátékkal adta elő a zene és énekkar *Suppé*: Modelljét, Schaffer: Posta az erdőben című darabját.

A tornászok.

A 27-ik gyalogezred zenekarának indulójára felvonult ezután az inpozáns tornász csapat.

A fejlett testű, izmos fiak fekete trikót vörös övvel viseltek.

Gyönyörű kép volt, a mint szabályos, precíz meneteléssel felvonultak s megkezdték a szabad gyakorlatokat, melyek minden figuráját bámulatos ügyességgel mutatták be.

A többször megtapsolt gyönyörű mutatványok után a szertornászok vonultak elő.

Az izmos csoport először a korláton mutatott gyakorlott izomerőre valló produkciókat. Minden mozdulatu at bámulatos precízitás jellemzi.

Egymásután jegyezték meg a közönség között:

— Mintha gummiból volnának.

Gyönyörű merész mutatványaikkal ugy a korláton, mint a nyújtón kiváltak:

Csanády Tibor, Hauler László, Jekkelfalussy Pál, Fülöp Vilmos, Kovács Tibor, Némethy József IV. évesek, Berka Kálmán, Thold Dezső III. éves f., Ilyés Sándor, Oláh János és Kovács Dezső II. éves f. növendékek.

Megkapó merész mutatványok következtek ezután a baklovon, óriási tetszést keltettek a merész léghengerek, melyeket egymásután perditettek a kurucz kis katonák.

A torna mutatványok után felvonultak a vivók.

Először csoport és vezényelt vívásban mutatták be ügyességüket.

Aztán a következő párok állottak elő:

1. Báró Diószeghy Tibor, Báró Jessenák Pál.
2. Jekkelfalussy Pál, Miku Dezső.
3. Fülöp Vilmos, Kömendi Géza.

4. Falta László, Páljános Zsiga.

Mindannyian mesterien verekedtek s a közönség zajosan megtapsolta őket.

A gyönyörű torna és vivás mutatványokat kivétel nélkül a közönség elragadtatása követte.

A lovaglás.

Festői szép levas csoport vonult fel ezután a tágas pázsiton: egy róka vadász társaság, melynek tagjai:

Vécsei Ernő, Palkovics Kázmér, Kenese Valdemár, Keplinger Géza, Berthoty Elek, Borán Andor, Nánássy László, Nábráczky István, Heppés Sándor.

A voltizálás a közönség zajos tetszését vonta magára. A növendékek ügyesen, lepkékönnyűséggel ugráltak le és föl, majd keresztül a vaglózó lovon. Különös tetszést arattak Elek Emil, Nábráczky István, Páljános Zsigmond és Bóyer Domonkos, kik közül az utóbbiak álltak a lovon.

A műsor második pontja vadászlovaglást ábrázol. Remek, festői csoportban bontakoztak ki a leendő lovasisthelyettesek. Az élen mindjárt veres fehér urlovas dressben a kopófalca vezetők Péchy Gábor és Elek Emil lovagoltak. Utánuk következett a tulajdonképeni vadásztársaság. A master Oláh Bertalan; majd Vécsei Ernő mint hölgy mellette balról a papa mint urlovas Kenese Waldemár, jobbról a vőlegény Nánássy László huszár öltönyben. Most Berthoty Elek fekete ruhás urlovas, majd Eller Lajos, Nábráczky István mint huszárok s Keplinger Géza, mint urlovas következnek.

Kisebb csoportokban jönnek azután Heppes Sándor, Boyer Domonkos, Déry Zoltán mint huszárok, majd Páljános Zsigmond szintén mint urlovas. A csoportot bezárja Palkovics Kázmér csikos kosztümben. Szinte megelevenítette a letűnt évtizedek legendás alakját, a puszták retgett fiát, az alföldi haramját, oly bátorsággal, szilajsággal űlte nyeregtelen fiát. A csoport nehánszori körüllovaglása után az erdőből kiugratta a rókát jelző Borán Andor növendéket huszár öltönyben.

Most kezdetét vette az üldözés, a master belefúj kürtjébe, s az egész társaság nyilsebesen halad, merészen ugratva az akadályokat. Gyönyörű volt, midőn a merész vadászok a kettős akadályt ugratták, mely a közepén volt felállítva. A többi akadályok közül az utolsó sörény is igen szép volt. Most eltűntek a fák között, majd ismét felbukkannak, a kettős sörényt ugratva eltűnnek a lovarda mögött az utolsó akadály egy fel és leugrás után a végső phasis a kifutás »Halali« következett, midőn Borán elhajította a rókafarkat. A vadászok megálltak s a master átnyújtotta a társaság merész lovaghölgyének Vécsey Ernőnek a győzelmi jelvényt. Igazán bámulatos, a mit felmutattak a biztos, öntudatos lovaglás, bár fel lépés, pompás dresssek csodálatot keltettek a közönség minden tagjában.

Az epilogus.

A lovas játékok után *Galyasi Imre* lépett ismét a dobogóra s Kovács József főhadnagy következő évrő beszédét mondotta el:

Es most állj meg, idők pergő rokkája! . . . Szemeinkben a hála és bucsu fájdalomnak szent könnyei égnek! . . . (közönséghez komoly hangon) Hálánk önökhöz száll szép hölgyek! Nemes urak! a minden lakójához e városnak, kik nemesacsi ünnepeinkben, de a mindennapi élet zúgó órájában is oly szeretettel öveztek, oly sok meleg érdeklődéssel kísérték bennünket.

Köszönetünk ezért, szívünk legillatosabb virága a visszaemlékezés leend! (A fő-

épület felé fordulva, folytonosan emelkedő hangon és lelkesedéssel.)

Bucsuzónk pedig titeket illet, kedves néma falak! Messze száll lelkünk e bucsuzásnál, s felejthetlen édes álmoként leng körül a sok boldog óra, melyet köztetek eltöltünk!

Hálával, boldog emlékezéssel válnak tőletek, hisz köztetek lettünk ifjúból férfivál! Hisz a ti kaputokon át szivárgott át és vésődött kitérőhözleltenül lelkübe, fajunknak nemzetünknek jellemi!

(Kitéréssel:) Annak a fajnak, annak a népnek jellege, mely megszerezte e hazát, — annak földjéhez való törhetetlen ragaszkodása férfias jellege által tartotta meg — és *felkent királyához való hűséggel tette ragyogóvá nevét!* Ezek lesznek erőnyeink, s ezek lesznek vezéreink! A növendékekhez fordulva, buzdító és lelkesítő hangon.)

Most e magasztos pillanatban is, midőn lelkünk az ég felé szárnyal, e példa ragyogjon előttünk, s forduljunk keblünk legmélyebb érzetével nemzetünk jószágos atyjához, legfőbb hadurunkhoz Felséges Királyunkhoz! Törhetetlen hűség, szeretet és ragaszkodás legfelsőbb hadurunkhoz, Királyunkhoz és szent Házunkhoz! a jelszó, mellyel kiléptünk az intézet falai közül, ez lesz minden cselekedetünk kuforrása és ez vezérel bennünket egész katonai életünkön át!

Hogy ez érzésünknek testet adjunk, hozzád fohászunk Népnek Istene! Halld meg Isten kiáltásunkat és *»Tartsd meg, áldd meg a Királyt!«* (Tartsa meg.) (Rákóczi indulóval elvonulás.)

Az ünnepség befejezése után, asztalhoz űlt a társaság. A vacsora végeztével megkezdődött a tárcz-mulatság, melyen Nagyvárad összes szép leányai jelen voltak s fesztelen jó kedvvel ropják a tánczot reggelig.

A pápa állapota.

Napok óta millió és millió szívből buzgó fohász száll az Egek Urához ó Szentsége, a nagy beteg pápa drága életéért. Aggodalommal eltelve, de Istenbe vetett hittel és reménnyel vártuk a hirt, a mely meghozza lelkünknek a megkönnyebbülést. Az Ég kegyelme meghozta.

Az egész keresztény világ bizonyára a legnagyobb megnyugvással fogadja a hirt, mely meghozza az örömet a fájdalomtelt szívekbe.

O Szentsége betegsége jobbra fordult. Erről tegnap délután a következő táviratot vettük:

Róma, július 9. délután 2 óra. (Saj. tud. távir.) Az eddigi bulletineket a pápa kezelő orvosai optimismussal irták meg, mivel O Szentsége látni kívánta s magához kéréte. Ma már a valóságnak megfelelő orvosi jelentésben tudatták a pápa állapotát. A legutóbb kiadott orvosi jelentés szerint: *A pápa állapota a lehető legjobb; a tüdő, valamint a többi szervek normálisan működnek; Öszentsége tul van az életveszélyen s biznak felépülésében.*

A hozzánk érkezett korábbi tudósítások a következők:

Róma, július 9. (Reggel 8 óra 30 perc.) A Voce della Verita szerint ma délelőtt dr. Laponi és Nazzoni tanár két más orvossal fognak tanácskozni. Hir szerint a pápa állapota változatlan. A Szentatya aránylag csendes éjszakákat töltött. Gyöngesége még folyton tart.

Róma, jul. 9. (Délelőtt 9 óra 30 perc.) A Massagero szerint a pápa nyugodtan aludt

reggeli 2 óráig. Kétszer adtak még 6 szent-ségének huslevest, egyszer pedig egy kevés digitaliszt. (Xigént nem alkalmaztak. A vese-kiválasztás kimaradása folyton tart, a mi miatt súlyos vesebéli komplikációtól lehet tartani. A Popolo Romano jó információk alapján megerősíthetjük véli azt a hírt, hogy az elmúlt két napon tényleges javulás állt be a pápa állapotában. Bár nem szabad túlságosan optimistának lenni, de a szentatya jelen állapotával szemben a pesszimizmus sem helyénvaló. Állapota remélni engedi felépülését, a miről az elmúlt napokban szó sem lehetett. Msgr. Golpini meghalt.

Róma, jul. 9. (Délelőtt 10 óra 15 perc.)
A 9 óra 30 perczkor kiadott orvosi jelentés: A szentatya az éjjelt nyugodtan töltötte. A tudó azon része, melyet a mellhártyában lévő esekély mennyiségű folyadék nem borít, teljes gyógyulóban van. A pápa közérzése folyton javul. Laponi, Mazzoni.

Franciaország magatartása.

Róma, július 9. Az Itálie hire szerint Mathieu biboros tanácskozott Oreglia biboros Camerlengóval Franciaországnak konklávé esetében való vétőjogát illetőleg. Az Itálie azt hiszi, hogy Franciaország ugyanolyan magatartást fog tanúsítani, mint az utolsó konklávé alkalmával Vives Y. Tuto biboros az Itálie egy munkatársának kijelentette, hogy a biborosok a pápa előre nem látott megbetegedése folytán utódja választását illetőleg nem tudnak maguknak kellő képet alkotni a helyzetről. Ugyanezen lap hire szerint egy diplomata kijelentette, hogy Rampolla biboros államtitkárnak nincs kilátása arra, hogy pápává válasszák. A Messageor azt mondja, hogy úgy látszik, megerősítést nyer az a hír, hogy az olasz király párisi utját augusztus havára fogja halasztani.

Meggyógyul a pápa!

Róma, július 9. (Saj. tud. távir.)
A pápa betegségében rohamos és biztató javulás állott be s ez a csudálatos fordulat orvosait is meglepte, a kik kijelentették, hogy ugyan még most is komoly a pápa állapota, de már remélhető, hogy felgyógyul.

Róma, július 9. (Saját tud. távir.)
(Délelőtt 10 órakor.) A pápa magához kérette Rampolla biborost, s hosszasan beszélt vele a fontosabb ügyekről. Nagy megnyugvással vette tudomásul a fejdelme érdeklődését s felolvastatta a spanyol és szerb király, az orosz czár és Loubet köztársasági elnök táviratait.

UJDONSAGOK.

Az első évforduló.

Egy esztendő múlt el azóta, amióta a nagy egyházfejedelem, ki tüneményserű tehetségének erejével, bámulatos szellemének alkotásaival soha el nem muló dicsőséget árasztott Szent László egyházmegyéjére, Schlauch Lőrincz bibornok-püspök megszűnt élni.

Halálának hire — bár nem jött váratlanul — mélységes gyászba borította székvárosát és egyházmegyéjét, általános

részvétet kellett ország-világszerte; különösen meghatotta a most halállal tusakodó pápát, ki benne kiváló bibornokát és még inkább az apostoli királyt, ki bölcs tanácsossát és mindig odaadásteljes, őszintén kedvelt hívet siratta az elhunyt egyháznagyban, akinek emlékét — mint a káptalanhoz intézett részvét táviratban mondja a király — mindenkor hálás kegyelettel fogja megőrizni szívében.

A pápával és királylyal együtt az egyház, a nemzet, a tudomány és a művészet együtt gyászolták a mi nagy halottunkat, aki hervadhatlan érdemeket szerzett magának az egyház, a trón, a nemzet, a tudomány, a kultúra és a jótékonyosság szolgálatában.

Porhüvelyét végakarata szerint Temesvárt helyezték örök nyugalomra atyja mellé, de köztünk maradnak szellemének és szeretetének alkotásai, köztünk áldott emlékezete, melyet az egyház sokása és rendelete szerint ma ujtunk fel oltárainkon az évfordulati szent-misék alkalmával.

Ma fogják bemutatni volt székesegyházában és egyházmegyéje összes plébánia-templomaiban az első évfordulati szent mise-áldozatot a nagy egyházfejedelem lelkiüdvéért.

A székesegyházban az ünnepélyes requiem d. e. 9 órakor lesz, melyen Vinkler József v. püspök, káptalani helynök fog pontifikálni. A plébánia-templomokban pedig az évfordulati szentmise a szokott időben fog megtartani.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Félfürdő.

	Személyvonat							
	7.38	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad áll.	7.38	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Félfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.50	

Félfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad

	Személyvonat							
	8.30	10.42	—	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Félfürdő ind.	8.30	10.42	—	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	—	3.11	5.51	7.31	—
V.-Velenceze >	9.04	11.16	12.00	—	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	—	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	—	6.18	—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.50 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva mind a vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Szegedényi püspök elutazása. Szegedényi Pál nagyvárad i. szert. püspök tegnap reggel a budapesti gyorsvonattal elutazott. Mint az érkezésnél, az elutazásnál is teljesen megőrizte incognitóját. Reggel 8 óra tájban, dr. Szemethy Géza pápai tb. kamarás, püspök, titkár kíséretében kihajtatott Bihar-Püspökibe a vasutállomáshoz s ott szállott fel a gyorsvonatra. Savnikai kastélyába utazott, ahol a nyarat tölti. — Erdekes epizódoként említjük fel, hogy a lapok hire után azt hitték, miként a nagyvárad vasut állomástól fog a püspök elu-

tazni s tegnap reggel sokan ki mentek az állomásra, hogy lá hassák Várad új püspökét. Természetesen csalódva távoztak.

* **Katonáink a nagygyakorlaton.** Memsó-kára teljesen néptelenek lesznek Nagyvárad utcái. A vendéglőből is kihal az élet nap-palra s csak esténként népesedik be egyik-másik nyári vendéglő kertje az itthon üdülőkötől. Már is észrevehető, hogy mennyien el-távoztak a városból, ki fürdőre, ki pedig falura, nemsókára pedig katonáink is itthagynak bennünket, hogy résztvehessenek a nagygyakorlaton. Háziezredük a József főherceg nevével viselő 37-ik gyalogezred július 22 én indul el Nagyváradról. Az első nap Tenkéig vonul, honnan egy napi pihenő után tovább folytatják útjukat Radna-Lippa felé. Utközben egyesül a debreczeni 39-ik gyalogezreddel, melylyel a 33-ik dandárt alkotja s megtartják a dandárgyakorlatokat augusztus 13-tól 18-ig Szilas, Nickyfalva és Temes-Doboz környékén. A nagyvárad 17-ik hadosztály, — melyhez az imént említett 33-ik dandáron kívül a 34-ik dandár is tartozik — gyakorlata augusztus 19-től 26-ig fog tartani. A hadosztály Szilas, Nickyfalva, Izgár, T.-Doboz és Jerszeg közt lesz összpontosítva. A nagyvárad 4-ik honvédegyalozred július 11-én indul el a Bihar- és Hajdumegye határán tartandó ezred összpontosítási gyakorlatra. Néhány napig Hajdu-Szoboszlón fognak tartózkodni. A 19-ik hadosztály tüzérezred a közöskkel a 17-ik gyaloghadosztály kötelékében vesz részt a hadgyakorlatokon. A 37-esek és a tüzérek szeptember 9-én, a honvédek még e hó végén térnek vissza Nagyváradra.

* **Felhőszakadás jéggel** Király-Darócson Királydaróczi levelezőnk értesít, hogy e hó 7-én és 8-án borzázó csapással látogatta meg az isteni gondviselés a község lakóit. 7-én reggel óriási felhőszakadás volt jéggel vegyesen. S ez nem volt elég; másnap délután 1/2 órakor ismét kitört teljes erővel a vihar. Emberemlékezet óta ily itéletidőt nem láttak. Hosszabb ideig ömlött a víz s dörgés s vakító villámlás között sűrű szemekben estek alá meglehetősen nagyságu jégdarabok. Tudósítónk azt írja, hogy könnybe lábad az ember szeme, látva a szépen fejlődő buzát szerte szét elnyulva a vízben. A gazdáknak az idei termésbe vetett minden reménye rombadt.

* **Allatorvosok véglegesítése.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a földművelésiügyi miniszter Alexander Lajos nagyvárad i, Szurka Andor berettyó-újfalui, Maros Mihály nagyszalontai, Lintner [Tivadar érmihályfalvai m. kir. állatorvosokat a X. fizetési osztályban, Platz Károly margittai, Schwartz Frigyes székelyi, Lintner Akos tenkei, Ungár Vilmos élesdi, Kondacs Sámuel derecskei és Strém Odön biharnagybajomi m. kir. állatorvosokat pedig a XI. fizetési osztályban az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló 1900. XVII. t.-cikk alapján a m. kir. állatorvosi karban véglegesítette.

* **Petőfi halálának évfordulója.** Július 31-én lesz ötvennegyedik évfordulója, hogy a szabadság lángelkű dalnoka a szabad sajtó első termékének a »Talpra magyar«-nak megteremtője, miként ő maga is kívánta, a Segesvári csataterén föláldozta életét a hazáért. Az évfordulót Segesvárott emléktünnepel szándékozik az idén is megülni Segesvár hazafias közönsége s erre vonatkozólag a következő felhívást kaptuk:

A »Segesvári Magyar Kaszinó« és a »Segesvári Magyar Polgári kör« szabadságharcunk lángelkű költője, Petőfi Sándor dicső halálának 54-ik évfordulója alkalmából Fehéregyházán, 1903. július 31-én emléktünnepet fog tartani. Hazafias üdvözlettel kérjük fel fitársainkat, hogy zarándokoljanak el e napon a Magyar nemzet Mekkájába, hogy a legszen-tebb sir előtt minél számosabban rójuk le kegyeletünk adóját. A mely nemzet hőseinek

emlékét kegyelettel őrzi, az saját magát teszi nagygyá. A testületek is résztvenni óhajtok, részvételüket legkésőbb 1903. évi július hó 18-ig nálam, Segesvárt, a Magyar Polgári kör helyiségében szóval, vagy levélben sziveskedjenek bejelenteni. Segesvár, 1903. évi július hó. Hazafias üdvözlettel: Az ünnepélyt rendező bizottság nevében. Józsa Adolf, bizotts. elnök.

* Győrmege és Héderváry. Győrvarmegeye jegyzői kara lelkes felirattal üdvözölte *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnököt. A felirat így szól: E vármegye annalesi híven tükrözik vissza még ma is azt a hazafias és széleskörű tevékenységet, melyet nagyméltóságod e megye élén két évtizeddel ezelőtt kifejtett. Karunk számos tagja közvetlen tapasztalásból ismeri nagyméltóságod kiváló egyéni és hazafiui erényeit és éppen ezért kétszeres a mi örömünk, mert tudjuk, hogy nagyméltóságodban nem csak vármegyénk első birtokosa, hanem e hazának is egyéni és hazafiui erényekkel me-áldott nagy fia lett kormányzatunk élére állítva. Győrvarmegeye és a város küldöttsége a jövő héten, valószínűleg kedden, tiszteleg *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnöknel.

* Szépirásati remek. Láng József könyvkereskedő kirakatában gyönyörű írásmutatványok vannak közszemlére kitéve. Ez írásminták közül különös figyelmet érdemel egy levelezőlap, melynek egyik oldalán közel 6000 szó van írva. A nehéz és remek munkát *Bihari J.* Ferencz szépiró, a központi főszolgabírói hivatal tisztviselője készítette.

* Jóváhagyott szabályrendelet Nagyvárad város az utmester, útkaparók és gátfelügyelőnek szolgálati viszonyáról és hivatalos teendőiről szabályrendeletet alkotott. A belügyminiszter a szabályzatot jóváhagyta.

x Figyelmeztetés. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyváradai Műszaki Villamos Vállalattól* (Nagyvárad takarékpénztár-épület) költséget kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen díjmentesen* állítatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

NYILTÉR.*

Legelőnyösebb

bevásárlási forrás

☞ Szabott árak mellett. ☞

Utazó cikkek, batiszt ingek,

könnyű nyári

KALAPOK

ur, női, gyermek és

sport czipőkben

folytonos ujdonságok

nyakkendőkben.

LEIPNIK MIHÁLY,

uridívat és diszmuáruházában

Bémer-tér Bazár-bérház.

Telefon 362.

338.

TAVIRATOK.

A képviselőházból.

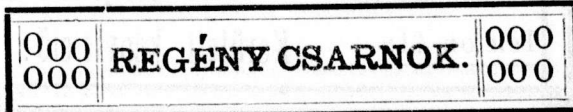
Budapest, július 9. (Saj. tud. távir.) Visontai beszédét folytatva, megemlékezik az osztrák kormányválságról s azt mondja: Ausztria csak azért provokálta a kormányválságot, hogy beavatkozhassék Magyarország ügyeibe. *Khuen-Héderváry* Válaszol Visontai beszédére s kijelenti, hogy alaptalan az osztrák kormány meggyanusítása, mert az osztrák miniszterek megőrzik kompetenciájukat.

A harcziás függetlenségek körlevele.

Budapest, július 9. (Saját tud. táv.) *Barabás Béla, Bedőházi Sándor, Nessi Pál, Rátkay László, Leszkay Gyula* és *Lengyel Zoltán* függetlenségi képviselők körlevelet intéztek a párt összes tagjaihoz, melyben utalnak a honvédelmi miniszter legutóbbi nyilatkozatára, melyből azt következtethetjük, hogy a kormány elzárkózik a nemzeti engedmények elől. A küzdelmét tehát az ősszel ismét folytatni fogja a párt, felesleges a küzdelem félbeszakítása, hanem folytassák azt egyhuzamban. Felhívjuk tehát a párt tagjait, hogy bár nem veszik rossz néven, ha vannak, akik más véleményen vannak, jelenjenek meg kedden este *Barabás* lakásán a teendők megbeszélésére.

A szerb belügyminiszter panasza.

Belgrád, jul. 9. A Belgrádszki Novine azt jelenti, hogy *Todorovics Velimir*, a Cincar Markovics-kabinet életben maradt, de súlyosan megsebesült belügyminisztere, panaszt szándékozik indítani azok ellen, kik június 11-én éjjel megtámadták gyilkossági kísérlete miatt. M. T. I.)

Sorsjáték.

Regény.

Irta: Stella (Szóke Berta)

29.

A két heti határidő letelt, a vendég elutazott s Vajdáéknál ismét a régi kerékvágásba jutott minden. Csendes egyhangúságban teltek a napok, de Mártát nem érintette kellemtelenül ez az egyhangúság, ez a csendesség. A tél is bekövetkezett egész pompájában, fehér leplevel eltakarta az enyészetnek indult természet sötét képét. Megsajnálta a kopár, lombtalan fákat, melyek fázósan hajlottak egymásra, mintegy védve magukat a hideg ellen, s fehér puha pelyhével bevonta azokat. Jégbrkot terített a kevéssel még vígan csörgő patakra, s az ablakokra jégvirágot rajzolt.

Kapocs egészen felpezsdült a beköszöntött télllel. Csinos korcsolya pályája volt, melyet a korcsolya-egylet igen jó karba tartott, a váro-ka apraja-nagyja oda sereglett, igyekezett felhasználni a kedvező időt. Csinos korcsolya ünnepélyt rendeztek zenével, tánczczal. A bálterem is megnépesült, hol a kaszinó, hol a nőegylet, szépsézi egylet tartotta szokásos mulatságát. Márta mindezzel nem törődött, bálban, mulatságban ugyan eddig nem vett még részt, ezt eddig sem kora, sem pedig a zárda törvényei meg nem engedték, hanem a korcsolyák csengésére nem egyszer szállt fel mély sóhaj kebléből. Ezt t. i. még minden évben megengedte neki a zárdaönök, kivéte-

lesen és orvosi rendeletre, mint a többi leányoknak mondta. Ez idén természetesen nem kérte ki az engedélyt, amit sajnált is, mert szeretett korcsolyázni.

Kárpótlást keresett és talált is könyveiben. Egész nap iskolában volt, kilenc óráig segített anyjának egyetmást és dolgozatit, feladványait készítette el. Ekkor szülei nyugalomra tértek, ő meg visszavonult szobájába, hol saját külön világában igen-igen jól érezte magát. Itt előkerültek kedvenc könyvei, melyeket élvezettel olvasott s ha ebben kifáradt, a színes dicsőségteljes álmok foglalkoztatták a jövőről. Hányszor elgondolta, a mint ilyenkor a zöld ernyős lámpa mellett ült, hogy milyen jól is esik a napi munka után ez a pihenés, ez a háborítlan csendesség, mely körül veszi s hogy már a pihenés édességét élvezhetni is szükséges dolgoznunk. Ez a pihenés nála csak a munka nemének változtatásában állott, mert azok az álmok a jövőről dolgot adtak ifju agyának, jobban elfoglalták egész valóját, mint a paedagogia.

Különbben ilyenkor válaszolt a Láposi leveleire is, melyek most igen gyakran érkeztek és tartalmasak voltak. A fiatal ember ugyanis anyját gyászolta, csendesen visszavonultan élte. Leveleik a gyász első heteiben csupán lamentációk vizsgálató frázisokból állottak, később azért azt ajánlotta Láposi, adjanak fel egymásnak bizonyos időközökben egy-egy kérdést, legyen az tudományos, irodalmi, vagy szociális, melyre aztán ki-ki saját belátása szerint fog megfelelni. Ezek a feladatok sokat foglalkoztatták a leányt, mert bizonyos büszkeséget helyezett abba, hogy a feladott kérdés megfejtése ne essék kifogás alá. Láposiban ilyen feladatok megbírálásánál, megnyilatkozott a vizsgáló bíró s Márta nem akart e vizsgáló bíró elől megfutamodni. A kérdés helyes megfejtésénél azért mindig nagy körültekintéssel járt el, felkutatta a lexikonokat s nem egyszer fordult a szomszéd községben lakó nagybátyjához, kinek nagyon szép és értékes könyvtára volt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, július 9.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsdé

Budapest, július 9.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 9-én.	
Magyar aranyjárdék 4	120.50
Magyar koronajárdék	91.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.75
Italméresi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	99.25
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	198.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Osztrák járdék papirban	100.—
Osztrák járdék papirban	100.—
Osztrák járdék aranyban	120.75
Osztrák korona járdék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	158.—
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbankrészvény	730.25
Osztrák hitelintézet részvény	665.50
Páti vista	95.80
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.40
Londoni vista	289.40
20 márkás arany	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

512

A

„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság“

müködését Kossuth Lajos-utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyv-cskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítása.**Előlegek** értékpapírokra és áru-készletre.**Jelzálogkölcson nyújtása** házakra és földekre.**Értékpapírok** vétele és eladása.**Szelvények és kisorsolt érték-papírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 807.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.

Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágy-megyék részére:

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében.

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

„Az Előpataki Gyógyviz“ kitűnő sikerrel használtatik

1. A gyomor és belek idült hurutjainál gyomorgörccs, gyomorégésben, a tulleagos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsabában, hányásoknál.

2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, arany-érben s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szokásos székrekedéseinél.

3. Máj- és lépdegánatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdegánoknál.

4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hősámzavaroknál, a görvénykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.

5. A vesék és húgybolyag hurutos bántalmainál, a kezdődő húgykő és fővénylerakódás eseteiben kitűnő hűgysavoldó.

6. A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havazásnál.

7. A nemi részek gyengeségeiben.

8. Angolkórban egyáltalában gyermeknél érszegények ép és erős kifejlődését vas-és mész-tartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizet nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő itatás szolgálat s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000.000 palackon felül küldetik szét bel- és külföldre.

Kapható: minden jelesebb fűszerkereskedés-és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK KEZELŐSÉGE. 117

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyvárad Takarékpénztár,
részvénytársaság.

389

Fontos az érdekelteknek tudni,
hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,
addig hathatós már fél pohár**IGMÁNDI**

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvagyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó. Amellett könnyen bevehető, mert íze nem émelygős, sós hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, ugy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél KOMÁROMBAN,

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 288

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

Első nagyváradai gyári festékraktár!

Telefon 441.

Telefon 441.

GALLOVITS I.**NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca 532. sz.,**
saját ház.**Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.**

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,

firnisz, butor és kocsilackot.

Bronzok, szobafestő és mázólcsetek és meszelők

nagy raktára. 272

Különösen nagy raktár **szoba-padló lackokban.**A legújabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.